

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT ÜRÜNLERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	5
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7. DENETİM BULGULARI	8
8. EKLER	49

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: İştirakler Tablosu	3
Tablo 3: Yüksek Ödenen KDV'lere İlişkin Tablo	10
Tablo 4: Kitap Maliyeti Belirlenmesine İlişkin Tablo	12
Tablo 5: Dijital Deneyim Müzesi İçin Yapılan Mal Alımları	21
Tablo 6: Ciro Paylaşımı Modeli Uygulanan Yerler	26
Tablo 7: Belediye Onayı Alınmadan Üçüncü Kişilere Kiralanan Taşınmazlar Tablosu	28
Tablo 8: İş Kapsamında Alınan Mal ve Hizmetlerin Listesi	35
Tablo 9: Ön Teklif – Son Teklif Alınan Firmalar	36
Tablo 10: 01.01.2024 – 31.12.2024 Dönemi Ciro Paylaşımı Sözleşmeleri Nedeniyle Vazgeçilen Gelir Tutarı	
41	
Tablo 11: İlgili Personelin Teknik Şartnamelerini Hazırladığı İhaleler	44
Tablo 12: Ecrimisil Karşılığı Kullanılan Taşınmazlar	46

KISALTMALAR

BOBİ FRS	Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
DDM	Dijital Deneyim Müzesi
KDV	Katma Değer Vergisi
KGK	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KÜLTÜR AŞ	İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması
2. Satın Alınan Mallar İçin Ödenen KDV'nin Yüksek Olması
3. İcra Takibindeki Alacaklar İçin Yapılan Giderlerin Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında Görünmemesi
4. Üretilen Ürünlerin Maliyetlerine Katma Değer Vergisinin Dahil Edilmesi
5. Şirket Aleyhine Açılan Davalara İlişkin Olarak Gider Karşılığı Ayrılmaması
6. Muhasebe Yevmiye Kayıtlarının Geçmişe Dönük Olarak Silinebilmesi, Değiştirilebilmesi ve Kesilen Muhasebe Fişinin Üzerine Daha Sonra Tekrar Kayıt Yapılabilmesi
7. Alıştan İade Kayıtlarının Yurtiçi Satışlar Hesabında İzlenmesi
8. Duran Varlık Satışlarında Yapılan Kayıtların Hatalı Olması ve Bu Varlıkların Satışından Zarar Edilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Yapım İşİ Olarak Kamu İhale Kanunu Kapsamında Yaptırılması Gereken Dijital Deneyim Müzesi Yapım ve Kurulum İşinin, Kanun'un 3 (g) İstisna Maddesi Kapsamında Mal Alımı Sözleşmeleri ve İşbirliği Sözleşmesi Olarak Ayrılarak İhalesiz Olarak Yaptırılması
2. II. Derece İmza Yetkisine Sahip Olan Personelin Yetkisini Aşarak Şirket Adına Sözleşme İmzalaması
3. Şirketin Kitap-Kafe Temalı İstanbul Kitapçısı Şubelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Bulunmadan Faaliyette Bulunması
4. Şerefiye Sarnıcında Bulunan Kafenin İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatının Olmaması
5. Ciro Paylaşımı Usulü İle Yapılan Sözleşmeler Kapsamında Ortaya Çıkabilecek Alacakları Güvence Altına Almak İçin Teminat Alınmaması

6. Taşınmazların Üçüncü Şahıs veya Kurumlara Kiralanması İşlemlerinde İstanbul Büyükşehir Belediyesinden Muvafakat Alınmaması
7. Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması
8. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
9. Şirketin Ticari Faaliyet Kapsamında Ürettiği Mal ve Hizmetlerin Sunumunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Şirketlerinin Personeline İndirim Uygulanması
10. Birbirinden Çok Farklı Olan Malların Tek Bir Alımda 3(g) İstisna Hükmü Kapsamında Aynı Yükleniciden Tedarik Edilmesi
11. Yaklaşık Maliyet Tespiti İçin Fiyat Teklifi Alınan Üç Kişinin Alım İçin Aynen Davet Edilmesi
12. Nakit Tahsilat Usulünün İç Kontrol Riski Taşınması
13. Yerebatan Sarnıcı'nda Gerçekleştirilen Kurumsal Kiralamalar İçin Tahsil Edilen Tutarlara İlişkin Müze Payının Ödenmemesi
14. Lisans Mezunu Olarak Atanabilme Şartı Olan Müdür ve Şef Kadrolarına Lise Mezunu Olan Kişinin Atanması
15. Personel Alımlarına İlişkin Belge Kontrollerinde Hatalar Bulunması
16. Ciro Paylaşımı Sözleşmelerinde Sözleşme Öncesi Finansal Analizin Yapılmaması
17. Alt Yüklenicilerden Temin Edilen Alımlarda Yaklaşık Maliyetin Tespitine İlişkin Bir Çalışma Yapılmaması
18. Yönetim Kurulu Kararı Olmaksızın İnsan Kaynakları Müdürünün Teklifi, Yönetim Kurulu Başkanının Onayıyla Atama Yapılması
19. Teknik Şartnameleri Hazırlayan Personelin İşin Gerekthirdiği Teknik Niteliğe Haiz Olmaması
20. İnsan Kaynakları Yönetmeliği'ne Aykırı Olarak Kardeş Olan Kişilerin Şirkette İstihdam Edilmesi

21. Gider Pusulası ile Yapılan Ödemelerde Mükellefiyet Kaydı Olmadığına Dair Belgenin Aranmaması

22. İstanbul Büyükşehir Belediyesine Ait Üç adet Taşınmazın Ecrimisil Karşılığı Kullanılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi (KÜLTÜR AŞ), İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından, 1580 sayılı Belediye Kanunu (mülga), 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun (mülga) ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (mülga) hükümlerine göre 1989 yılında kurulmuş olup 10.10.1989 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

KÜLTÜR AŞ, Şirket ana sözleşmesinde gösterilen faaliyet alanı çerçevesinde; her türlü kültür sanat ürün ve hizmetlerini yerine getirmek için gerekli çalışmaları yapmak, açık ve kapalı alanlarda, basın yayın organlarında ve bilumum alanlarda her türlü reklam ve tanıtım hizmetlerini yerine getirmek için gerekli çalışmaları yapmak, yaptırmak ve tesis kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettiirmek işleri ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin gerçekleştirilebilmesi için Türkiye sınırları içinde bulunan taşınmazlar üzerinde aynı hak tesis edebilmekte, bunları alıp satabilmekte, kira ile işletebilmekte veya kiraya verebilmektedir.

Şirket, özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini temel olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Ayrıca Şirket, gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tabi tutulmuştur.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunmaktadır. Yönetim kurulu üyeliğine gerçek veya tüzel kişiler seçilebilmektedir. Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişi de tüzel kişiyle birlikte tescil ve ilan olunmaktadır. Tüzel kişi adına sadece bu tescil edilmiş gerçek kişi toplantılara katılıp oy kullanabilmektedir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan Yönetim Kurulu, 5 tüzel kişi ortaklığını temsilen on yedi üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 25.08.2023 tarihli Genel Kurul kararı ile seçilmiştir.

Şirketin idari birimleri; Genel Müdürlük, üç genel müdür yardımcılığı, bir koordinatörlük, on iki müdürlük, otuz üç şeflik ve hukuk müşavirliğinden oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2024 tarihi itibarıyla 710'dur. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

KÜLTÜR AŞ'nin nominal sermaye tutarı 44.988.000,00 Türk Lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

Şirketin 2024 yılı dönem sonu itibarıyla aktif toplamı 2.468.974.552,51, net satışları 5.962.004.288,17 TL olup, dönem net kârı 257.187.533,64 TL'dir. Dönem net kârının önemli bir kısmı olağan faaliyetlerden oluşmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, şirketin %.99,87 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2024 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	44.929.136,00	99,87
İstanbul Halk Ekmek AŞ	32.914,00	0,073
İSPARK İstanbul Otopark İşletmeleri Tic. AŞ	98,00	0,00022
İSBAK İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri AŞ	4.843,00	0,01
İstanbul Asfalt Fabrikaları Sanayi ve Ticaret AŞ	21.009,00	0,05
Toplam	44.988.000,00	100,00

KÜLTÜR AŞ'nin iştirak ettiği üç şirket bulunmakta olup, bu iştiraklere ve sermayelerine katılım oranlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 2: İştirakler Tablosu

İştirakin Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
BELTUR Büyük İstanbul Eğitim Turizm ve Sağlık Yatırımları İşletme ve Tic. AŞ	1.141.319,38	0,05
İstanbul Dijital Medya Tic. AŞ	42.475.929,98	20,00
Güven Su San. ve Tic. AŞ	111.686.011,81	10,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'un "Defter tutma yükümlülüğü" başlıklı 64'üncü maddesinde; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda fonksiyon esasına göre ilgili hesaplara kaydedilmekte, ayrıca yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de gider yerlerine göre izlenmektedir.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketlerin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

6102 sayılı Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulları, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında (TMS) öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlamakta ve genel kurula sunmaktadır. Anonim şirketlerin finansal tabloları,

TMS'ye göre şirketin malvarlığı, borç ve yükümlülükleri, öz kaynakları ve faaliyet sonuçları tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir şekilde şeffaf ve güvenilir olarak çıkartılır.

6102 sayılı Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurullarının yıllık faaliyet raporları, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olacak işletmeleri belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında (ve söz konusu Kararın yerini alan 30.11.2022 tarihli 2022/6434 sayılı Cumhurbaşkanı Kararında) bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin ölçütler belirlenmiştir. Kültür AŞ bu kapsamda bağımsız denetime tabidir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından alınan ve 19.09.2018 tarih 30540 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kurul Kararına göre bağımsız denetime tabi olup TFRS'yi uygulama zorunluluğu bulunmayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında BOBİ FRS'nin uygulanmasına; ancak söz konusu kurum, kuruluş ve işletmelerin isteğe bağlı olarak TFRS'leri uygulayabileceğine karar verilmiştir.

Şirket, 2024 yılı faaliyetlerine ilişkin olarak bağımsız denetime tabi olup tercihe bağlı olmaksızın TFRS'de öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Öz kaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,

- Gelir tablosu/Kâr-Zarar tablosu
- Öz kaynak değişim tablosu.

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm

faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şirket, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na ve ayrıca Kanun'a dayanılarak hazırlanan ikincil mevzuat düzenlemelerine tabi olmadığından, Şirket'te bu Kanun'un tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi bulunmamaktadır.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş olup bu Kanun hükümleri doğrultusunda iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir.

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrol sistemi, idare yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; kuruluşun amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan sistemi ifade etmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Görev dağılımı" başlıklı 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında yönetim kurulunun; işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabileceği ifade edilmiştir. Şirkette söz konusu düzenlemede belirtilen mahiyette bir komisyon kurulmamıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere Şirket, 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmamakla birlikte, iç kontrol işlemlerine ilişkin olarak anılan Kanun hükümlerine benzer aşağıdaki uygulamalar mevcuttur:

- Muhasebe sistemine yansıyan tutarlar ile fiili envanter arasında periyodik mutabakatlar yapılmaktadır (günlük kasa kontrolleri, günlük banka mutabakatları, aylık borç/alacak mutabakatları, yıllık stok sayımı ve yıllık toplam envanter sayımı).

- İç Yönerge metninde imza sirkülerindeki yetkiler dâhilinde, Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri, Genel Müdür, genel müdür yardımcıları ve müdürlerin münferiden ve müştereken atacakları imzalarda yetki ve limitleri belirlenmiştir.

- Şirket Harcama Esasları ve Yetki Devri Talimatına göre 100.000,00 TL'ye kadar olan alımlarda, evraklar ihale işleri ve satın alma müdürü, talep sahibi birim müdürü, mali işler müdürü ve genel müdür yardımcısı tarafından imzalanmaktadır. 100.000,00 TL'nin üzerindeki alımlara ilişkin evraklar ise, ihale işleri ve satın alma müdürü, talep sahibi birim müdürü, mali işler müdürü, genel müdür yardımcısı ve genel müdür tarafından imzalanmaktadır.

- Diğer birim müdürlüklerinin bir seferde alım yetki limitleri ve aylık toplam harcama limitleri yetki devri ve harcama limitleri tablosunda bulunmaktadır.

- Şirketin faaliyetlerine yönelik iş süreçleri tanımlanarak yönerge, çalışma talimatı, görev tanımı gibi prosedürler belirlenmiştir.

- Şirkette görevler ayrılığı ilkesi mevcuttur.

- Şirket tarafından çıkarılmış olan İnsan Kaynakları Yönergesi ve buna bağlı olarak çıkarılan Disiplin Yönergesi mevcuttur.

- Yazılı bir belgeye dayanmamakla birlikte Şirkette bilgi sistemine veri girişi / onay / veri görüntüleme konusunda kişi bazlı yetkilendirmeler belirlenmiştir.

- Şirketin vermiş olduğu hizmetin kalitesini yükseltmek ve müşteri memnuniyetini

arttırmak amacıyla Entegre yönetim sistemi altında ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi, ISO 45001:2018 İş Sağlığı ve Güvenliği, ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi ve ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemleri mevcuttur.

- Şirketin, ihale ve satın alma yönergesi, istisna kapsamında satın alma prosedürü, doğrudan satın alma prosedürü bulunmaktadır.

İç kontrolün geliştirilmesine yönelik uygulamaların devam ettiği görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi (KÜLTÜR AŞ) 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve Şirket tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Şirket işçileri için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı ve mali tablolarda izlenmediği görülmüştür.

(1) seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin “V-Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları” bölümünde yer alan “Hesap planı açıklamaları” başlıklı (C) bendinde; hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarlarının ilgili gider hesaplarına borç, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirileceği; izleyen dönemde ödenmesi beklenen kıdem tazminatı karşılık

tutarlarının 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Tebliğ'in "I-Muhasebenin Temel Kavramları" başlıklı bölümünde ihtiyatlılık kavramının muhasebe işlemlerinde temkinli olunmasını ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin göz önünde bulundurulmasını ifade ettiği belirtilerek ihtiyatlılık gereğince, işletmelerin muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayıracakları ifade edilmiştir.

Yine Tebliğ'in aynı bölümünde tanımlanan dönemsellik kavramının; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasını ifade ettiği belirtilerek kavram gereğince, gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirileceği, hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İşçiler için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı ve 372 veya 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarında izlenmediği tespit edilmiştir. Karşılık ayrılmaması sonucunda Şirketin muhtemel yükümlülükleri ilgili dönemde mali tablolarda olması gerekenden az görünmektedir. Ayrıca aynı tutar kadar ticari kâr ise fazla görünmektedir.

Şirket Vergi Usul Kanunu kapsamında ve Türkiye Muhasebe Standartları kapsamında olmak üzere iki set mali tablo hazırladığını, karşılığın söz konusu mali tablolardan Türkiye Muhasebe Standartları kapsamında hazırlanan sette ayrıldığını, Vergi Usul Kanunu kapsamında hazırlanan mali tablolarda ise kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığını ve bunun nedeninin kıdem tazminatı karşılığının vergisel açıdan gider yazılabilesinin mümkün olmaması olduğunu belirtmiş olsa da söz konusu karşılıkların I Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği kapsamında dönemsellik ve ihtiyatlılık kavramları kapsamında ayrılması gerekmektedir.

Bu itibarla, her yılın sonunda hesaplanacak kıdem tazminatı tutarlarının öncelikle 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının alacağına kaydedilirken, sonraki dönemde ödeneceği tahmin edilen kıdem tazminatı karşılığının 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının alacağına ve 472 no'lu Hesabın borcuna kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Satın Alınan Mallar İçin Ödenen KDV'nin Yüksek Olması

4734 sayılı Kanun'u 3'üncü maddesinin (g) bendi kapsamında tedarik edilen bazı ürünler için ödenen KDV'nin, Katma Değer Vergisi Kanunu kapsamında ödenmesi gereken KDV'den yüksek olduğu görülmüştür.

13.02.2022 tarihli ve 31749 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5189 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca 31.03.2024 tarihinde gıda maddeleri için uygulanan KDV oranı %1, 07.07.2023 tarihli ve 32241 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 7346 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca 31.03.2024 tarihinde şapka ve fular için uygulanan KDV oranı %10'dur.

Ancak yapılan incelemede 2024/312543 İKN'li "Hizmet Tanıtımı ve Kültürel Faaliyetlerin Yerinde Bilgilendirilmesi Hizmet Alım İşİ" kapsamında 31.03.2024 tarihli fatura kapsamında satın alınan bazı ürünler için ödenen KDV'lerin ödenmesi gereken KDV'den yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3: Yüksek Ödenen KDV'lere İlişkin Tablo

Sıra No	Mal	Uygulanması Gereken KDV Oranı	Uygulanan KDV Oranı
1	Şapka	%10	%20
2	Fular	%10	%20
3	Teneke Kutulu Kahve	%1	%20
4	Kutu Lokum	%1	%20

Yukarıda yer alan tablodan görüleceği üzere Şirket dört kalem malda ödemesi gereken KDV'den daha fazla miktarda KDV ödemiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu satın alma işleminin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (g) bendi kapsamında bir hizmet alımı olduğunu, 07.07.2023 tarihli ve 32241 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7346 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 30.12.2007 tarihli ve 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, mal ve hizmetlere uygulanacak Katma Değer Vergisi (KDV) oranlarının belirlenmiş olup, ekli listelerde yer alanlar hariç olmak üzere vergiye tabi işlemler için genel KDV oranının %20 olarak uygulandığını, ilgili mevzuatta organizasyon hizmetlerine ilişkin özel bir KDV oranı düzenlemesi bulunmadığından, söz konusu hizmet alımına genel oran olan %20 KDV uygulandığını ifade etmiş olsa da yukarıda yer alan tablodan görüleceği üzere satın alınan ürünler hizmet değil değil mal alımları olup bunların organizasyon hizmet alımı kapsamında

tedarik edilmesi, bu malların hizmet alımlarına ilişkin KDV'ye tabi olması sonucunu doğuramayacaktır. Zira fatura hizmet alım faturası değil mal alım faturasıdır.

Bu itibarla yukarıdaki alım kapsamında yapılan hatalı KDV uygulamasının düzeltilmesi ve bundan sonra yapılacak olan satın almalarda da doğru KDV oranları üzerinden işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İcra Takibindeki Alacaklar İçin Yapılan Giderlerin Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında Görünmemesi

31.12.2024 tarihli mizanın incelenmesi neticesinde kurum tarafından icra takibi başlatılan alacaklar için yapılan masrafların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında izlenmediği, gerçekte olan alacak ile kayıtlardaki şüpheli alacakların farklı olduğu tespit edilmiştir.

I Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre; 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı; ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi birkaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacakları kapsar.

Bir şüpheli alacağın icra takibi yapılması için masraflar yapılması ilgili alacağın tutarını artıracığı için yapılan masraf kadar şüpheli alacak tutarı kaydı yapılmalı ve bunlar için de karşılık ayrılmalıdır.

Yapılan incelemede şüpheli ticari alacakların muhasebe ve hukuk birimindeki tutarlarının sırasıyla 19.797.619,62.-TL ve 19.786.430,33.-TL ve aradaki farkın 11.189,29.-TL olduğu görülmüştür.

Söz konusu fark ilişkin olarak şüpheli ticari alacak kaydının yapılması ve bunlara ilişkin de karşılık ayrılması gerekmektedir.

BULGU 4: Üretilen Ürünlerin Maliyetlerine Katma Değer Vergisinin Dahil Edilmesi

Şirket tarafından üretilen ürünlerin maliyetinin belirlenmesine ilişkin hesaplamalara katma değer vergisinin de dahil edildiği, bu nedenle maliyetin olması gerekenden yüksek olarak hesaplandığı tespit edilmiştir.

Şirket Yayın Yönetmeliği'nin "Yayın maliyetinin belirlenmesi" başlıklı 14'üncü maddesine göre yayın maliyetleri aşağıdaki hususlar göz önüne alınarak belirlenir:

- a. Çeviri ve telif masrafları

- b. İnceleme, redaksiyon ve tahsis maliyetleri
- c. Varsa yayın hakkı bedelleri
- d. Kâğıt ve baskı maliyetleri
- e. CD-DVD dolum ve çoğaltım bedelleri
- f. Eser işletme dosya giderleri
- g. Personel giderleri

Bir yayının maliyetinin belirlenmesinde yukarıda yer alan maliyet unsurlar toplanmakta ve üretim miktarına bölünerek birim maliyet bulunmaktadır. Bunun üzerine de belirli bir kar marjı uygulanarak satış fiyatı tespit edilmektedir.

Yapılan incelemede örnek bir maliyet belirlenmesinin aşağıdaki gibi olduğu görülmüştür:

Tablo 4: Kitap Maliyeti Belirlenmesine İlişkin Tablo

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ürün	Sınai Maliyet KDV Hariç (Baskı)	Sınai Maliyet KDV (TL)	Sınai Maliyet KDV %20 (TL)	Eser Sahibi Telif (TL)	Eser Telif Stopaj (TL)	Prodüksiyon (TL)	Prodüksiyon KDV %20 (TL)	Toplam Maliyet (TL)	Birim Maliyet (TL)
Hard Cover	2.000 adet	725.000	145.000	160.000	40.000	130.000	26.000	1.226.000	613

Yukarıda yer alan tablodan görüleceği üzere birim maliyet toplam maliyetin baskı adetine bölünmesiyle bulunmuştur: $1.226.000 / 2.000 \text{ adet} = 613 \text{ TL}$. Toplam maliyet ise 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8'inci sütunların toplamından oluşmaktadır. Bunlardan bir tanesi sınai maliyetin KDV'si bir diğeri de prodüksiyonun KDV'sidir. Dolayısıyla maliyet hesabının içerisine bu ürünün üretilmesi için katılan maliyetlerin KDV'si de eklenmiştir.

Ancak bu husus doğru bir uygulama değildir. Çünkü bir mal veya hizmet satın alırken ödenen KDV, Şirketin satışlarından dolayı tahsil etmiş olduğu KDV'den indirilmekte bir nevi geri alınmaktadır. Sonuç itibarıyla ürünlerin üretilmesinde bu ürünlerin KDV'sinin maliyet anlamında değerlendirilmesi uygun değildir. Zira bu hesaplama Şirket Yayın Yönetmeliği'ne de aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla Şirket tarafından üretilen maliyetlerin belirlenmesinde Yayın Yönetmeliği kapsamında hareket edilmesi ve üretim için ödenen KDV'lerin ürünlerin maliyet hesaplamalarına dahil edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 5: Şirket Aleyhine Açılan Davalara İlişkin Olarak Gider Karşılığı Ayrılmaması

Şirket aleyhine açılan davaların bulunduğu ve bunlar için Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği çerçevesinde gider karşılığı ayrılmadığı tespit edilmiştir.

I Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre; kısa vadeli diğer borç ve gider karşılıkları 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabında izlenir ve 37 Borç ve Gider Karşılıkları Hesap Grubunun diğer hesapları içinde yer almayan ve önemlilik kavramına göre de ayrı ayrı hesaplarda izlenmesi mümkün olmayan borç ve gider karşılıkları bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde de borç kaydedilir.

Yapılan incelemede, Şirket aleyhine açılan davaların toplam 2.525.850,05.-TL tutarında olduğu ancak bunlar için gider karşılığı ayrılmadığı anlaşılmıştır.

Şirket Vergi Usul Kanunu kapsamında ve Türkiye Muhasebe Standartları kapsamında olmak üzere iki set mali tablo hazırladığını, karşılığın söz konusu mali tablolardan Türkiye Muhasebe Standartları kapsamında hazırlanan sette ayrıldığını, Vergi Usul Kanunu kapsamında hazırlanan mali tablolarda ise dava karşılığı ayrılmadığını ve bunun nedeninin dava karşılığının vergisel açıdan gider yazılabilesinin mümkün olmaması olduğunu belirtmiş olsa da söz konusu dava karşılıklarının I Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği kapsamında dönemsellik ve ihtiyatlılık kavramları kapsamında ayrılması gerekmektedir.

Bu itibarla söz konusu davalara konu tutarların Şirket için önemli olduğu açık olup bunların bilançoda gösterilmesi sağlanmalıdır. Bu doğrultuda söz konusu tutarlar için gider karşılığı ayrılarak 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabına kaydedilmelidir.

BULGU 6: Muhasebe Yevmiye Kayıtlarının Geçmişe Dönük Olarak Silinebilmesi, Değiştirilebilmesi ve Kesilen Muhasebe Fişinin Üzerine Daha Sonra Tekrar Kayıt Yapılabilmesi

Yevmiye kayıtlarının incelenmesi neticesinde, yapılmış olan yevmiye kayıtlarının daha sonraki zamanlarda silinebildiği, değiştirilebildiği ve kesilen muhasebe fişinin üzerine daha sonra tekrar kayıt yapılabildiği görülmüştür..

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun;

- “Yanlış kayıtların düzeltilmesi” başlıklı 217’nci maddesine göre; yevmiye defteri maddelerinde yapılan yanlışlar ancak muhasebe kaidelerine göre düzeltilebilir. Diğer bilumum defter ve kayıtlara rakam ve yazılar yanlış yazıldığı takdirde düzeltmeler ancak yanlış rakam ve yazı okunacak şekilde çizilmek, üst veya yan tarafına veyahut ilgili bulunduğu hesaba doğrusu yazılmak suretiyle yapılabilir. Defterlere geçirilen bir kaydı kazımak, çizmek veya silmek suretiyle okunamaz bir hale getirmek yasaktır.

- “Boş satır bırakılamayacağı, sayfaların yok edilemeyeceği” başlıklı 218’inci maddesine göre; defterlerde kayıtlar arasında usulen yazılmaya mahsus olan satırlar, çizilmeksizin boş bırakılamaz ve atlanamaz. Ciltli defterlerde, defter sayfaları ciltten koparılamaz. Tasdikli müteharrik yapraklarda bu yaprakların sırası bozulamaz ve bunlar yırtılamaz.

19.12.2012 tarihli ve 28502 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Ticari Defterlere İlişkin Tebliğin 6’ncı maddesine göre yevmiye defteri; kayda geçirilmesi gereken işlemlerin ilgili belge veya ispata dayanan evraktan çıkarılarak tarih sırasıyla ve madde halinde düzenli olarak yazıldığı defterdir.

Ayrıca Tebliğin 21’inci maddesi gereğince defterlere yazımlar ve diğer gerekli kayıtlar, eksiksiz, doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılır. Defterlerde kayıtlar arasında boşluk bırakılamaz ve satır atlanamaz. Ciltli defterlerde, defter sayfaları ciltten koparılamaz. Tasdikli müteharrik yapraklarda bu yaprakların sırası bozulamaz ve bunlar yırtılamaz. Kayıt edilecek işlemlerin, işin hacmine ve gereğine uygun olarak muhasebenin intizam ve vuzuhunu bozmayacak bir zaman zarfında kaydedilmesi şarttır. Kayıtlar on günden fazla geciktirilemez.

Yine Tebliğin 22’inci maddesine göre; yevmiye defteri maddelerinde yapılan yanlışlar ancak muhasebe kaidelerine göre düzeltilebilir. Bir yazım veya kayıt, önceki içeriği

belirlenemeyecek şekilde çizilemez ve değiştirilemez. Kayıt sırasında mı yoksa daha sonra mı yapıldığı anlaşılmayan değiştirmeler yasaktır.

Muhasebe kayıt sisteminin incelenmesi neticesinde;

- Şirketin üçer aylık dönemler itibariyle yevmiye defterindeki kayıtları güncellediği, bu dönemde yevmiye numarası verdiği ve muhasebe kayıt sisteminin üç aylık dönem içinde geriye dönük yevmiye kayıtlarının silinmesine izin verdiği,

- Şirketin üçer aylık dönemler itibariyle yevmiye defterindeki kayıtları güncellediği, bu dönemde yevmiye numarası verdiği ve üç aylık dönem içinde geriye dönük yevmiye kayıtları yapabildiği (Örneğin 30.09.2024 tarih ve mahsup 343 no'lu (Madde No: 42.714) mahsup fişine ilişkin olarak yapılan düzeltme kaydında kullanılan 01.10.2024 tarihli ve mahsup 273 no'lu (Madde No: 43.256) fişin kayıt tarihi 30.12.2024'tür.)

- Kesilmiş bir muhasebe fişinin üzerine iptal edilmeden yeni muhasebe kayıtları yapıldığı ve fiş numarasının değişmediği (Örneğin 06.03.2024 tarihli ve Mahsup/83 no'lu muhasebe fişinin ilk kaydı ile daha sonra aynı tarih ve numaralı fişe ilişkin olarak kayıttan farklı olduğu), tespit edilmiştir.

Şirketin muhasebe sistemine ilişkin olarak yukarıda yer alan muhasebe sisteminin güvenilirliğini önemli ölçüde olumsuz etkilemektedir. Bu itibarla şirketin kullandığı muhasebe programlarının mevzuata aykırı uygulamalara izin vermeyecek özelliklerde tasarlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Alıştan İade Kayıtlarının Yurtiçi Satışlar Hesabında İzlenmesi

Yapılan alımların iadelerine ilişkin yapılan muhasebe kayıtlarında ilgili gider hesabının değil de Yurtiçi Satışlar Hesabının kullanıldığı tespit edilmiştir.

I Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre; işletmenin giderlerinde bir artış meydana geldiğinde bu artışlar ilgili hesapların borcuna kaydedilirken yapılan bir gider iptal edildiğinde yılı içinde ilgili gider hesabının alacağına, yılında sonra ise bir gelir hesabının alacağına kaydedilir.

Yapılan incelemede, yılı içinde giderlere ilişkin olarak yapılan iadelerde ilgili gider hesaplarının alacaklandırılması yerine iade tutarının 600 Gelirler Hesabının alacağına kaydedildiği görülmüştür.

Örneğin 16.04.2024 tarihli ve mahsup/67 nolu fiş ile yapılan muhasebe kaydı ve bunun iptaline ilişkin 27.05.2024 tarihli ve mahsup/65 nolu fiş ile yapılan iptal kaydı aşağıdaki gibidir:

- 16.04.2024 tarihli kayıt:

191 İndirilecek KDV	520.000	
770 Genel Yönetim Giderleri	2.600.000	
320 Satıcılar		3.120.000

- 27.05.2024 tarihli kayıt:

320 Satıcılar	3.120.000	
191 İndirilecek KDV		520.000
600 Yurtiçi Satışlar		2.600.000

Yukarıda yer alan kayıtlardan görüleceği üzere 770 no'lu Hesaba yapılan kaydın iptali kendisinin alacaklandırılması sureti ile değil de 600 no'lu Hesabın alacaklandırılması suretiyle gerçekleştirilmiştir. Bu hatalı uygulama hem Şirketin giderlerinin hem de gelirlerinin olması gerekenden işlem miktarı kadar yüksek olmasına ve mali tabloların hatalı bilgi sunmasına neden olmaktadır.

Bu itibarla bundan böyle yapılacak gider kayıtlarının iptallerinde yılı içinde gider hesabının alacaklandırılması yılından sonra ise ilgili gelir hesabının kullanılması gerekmektedir.

BULGU 8: Duran Varlık Satışlarında Yapılan Kayıtların Hatalı Olması ve Bu Varlıkların Satışından Zarar Edilmesi

Maddi duran varlık satışlarına ilişkin yapılan muhasebe kayıtlarının hatalı olduğu görülmüştür.

I Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre bir maddi duran varlık satıldığında varlığın kayıtlı değeri ile birikmiş amortismanı karşılıklı olarak hesaplardan çıkarılacak, varlığın satış fiyatı net aktif değerinden (Net Aktif Değer = Varlığın kayıtlı değeri – Birikmiş amortismanı) büyük ise aradaki fark 649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabına kaydedilecektir.

Yapılan incelemede Şirket tarafından yapılan maddi duran varlık satışlarında hatalı muhasebe kayıtları yapıldığı görülmüştür.

Örneğin 29.05.2024 tarihli ve mahsup/17 nolu fiş ve 29.05.2024 tarihli ve mahsup/153 nolu fiş ile yapılan demirbaş satış kaydı aşağıdaki gibidir:

- Mahsup/17:

196 Personel Avansları	17.750,00	
391 Hesaplanan KDV		2.958,33
600 Yurtiçi Satışlar		14.791,67

- Mahsup/153:

257 Birikmiş Amortismanlar	1.844,58	
659 Diğer Gider ve Zararlar	20.290,42	
255 Demirbaşlar		22.135,00

Ancak I Seri No'lu Tebliğe göre yapılması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olmalı idi:

İlgili varlık Hesabı	17.750,00	
257 Birikmiş Amortismanlar	1.844,58	
659 Diğer Gider ve Zararlar	5.498,75	
255 Demirbaşlar		22.135,00
391 Hesaplanan KDV		2.958,33

Yukarıda yer alan kayıtlardan görüleceği üzere yapılan kayıtlar ile yapılması gereken kayıtlar arasında çok önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu hatalı uygulama hem Şirketin giderlerinin hem de gelirlerinin olması yüksek olmasına ve mali tabloların hatalı bilgi vermesine neden olmaktadır.

Bu itibarla bundan böyle yapılacak maddi duran varlık satışlarında I Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde işlem yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan bulguya örnek satılan dizüstü bilgisayar 13.03.2024 tarihinde KDV dahil 26.552,00.-TL'ye satın alınmış olup ekonomik değeri yani net aktif değeri 20.290,42.-TL'dir. Söz konusu bilgisayar alındıktan çok kısa bir süre içerisinde KDV dahil 17.750,00.-TL'ye 5.498,75 TL zararla (KDV Hariç satış fiyatı – Net aktif değer) satılmıştır.

Kültür A.Ş. ticari alanda iktisadi olarak faaliyet gösteren bir özel hukuk tüzel kişisi olup kamu kaynağı kullanmaktadır. Bu itibarla varlıklarını dikkatli kullanmalı ve bunları satarken karlı satmaya özen göstermelidir. Ayrıca satılan dizüstü bilgisayar yalnızca 2 ay sonra satılmıştır. Bu çerçevede kaynak planlamasının çok dikkatli bir şekilde yapılması sağlanmalıdır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yapım İşleri Olarak Kamu İhale Kanunu Kapsamında Yaptırılması Gereken Dijital Deneyim Müzesi Yapım ve Kurulum İşinin, Kanun'un 3 (g) İstisna Maddesi Kapsamında Mal Alımı Sözleşmeleri ve İşbirliği Sözleşmesi Olarak Ayrılarak İhalesiz Olarak Yaptırılması

Dijital Deneyim Müzesi olarak faaliyet gösteren ve 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yer alan temel ihale usulleri ile yaptırılması gereken yer için gerekli olan inşaat, elektronik, elektrik vb. gibi malzemelerin 4734 sayılı Kanun'un istisnai alım yöntemi olan 3 (g) bendi kapsamında ihalesiz olarak satın alındığı, müzenin yapımı ve kurulumu için gerekli işçilik hizmetinin ise ciro paylaşımı sözleşmesi kapsamına dahil edildiği, bu çerçevede aslında bir yapım işi olan müze inşaatı yapımı ve müze kurulumunun 4734 sayılı Kanun'un temel ihale usulleri ile temel ilkelerinin dışına çıkılarak ihalesiz olarak temin edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun;

“Kapsam” başlıklı 2'nci maddesinde,

“Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

...

(a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.”

“İstisnalar” başlıklı 3’üncü maddesinin (g) bendinde,

“2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 95.508.971,00.-Türk Lirasını (01/02/2024 – 31/01/2025 dönemi) aşmayan mal veya hizmet alımları,

...

Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tâbi değildir.”

“Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinde,

“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

.....

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

...”

“Uygulanacak ihale usulleri” başlıklı 18 inci maddesinde,

“İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

- a) Açık ihale usulü.
- b) Belli istekliler arasında ihale usulü.
- c) Pazarlık usulü.”

“Görevlilerin ceza sorumluluğu” başlıklı 60’ıncı maddesinde,

“İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; 17’nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulunduklarının, görevlerini kanuni gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulunduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanır. Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması da yapılır ve hükmolunacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir. Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.

Bu Kanun kapsamına giren işlerden dolayı yargı organlarınca herhangi bir ceza verilmiş olanlar, bu Kanun kapsamına giren bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca bu Kanunun ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması ile görevli ve yetkili kadrolara atanamaz ve görev alamazlar.

5’inci maddede belirtilen ilkelere ve 62 nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır.”

Denilmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliği’nin;

“İstisnalar” başlıklı 4’üncü maddesinde,

“...

4.3.2.6. Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendinde sadece ticari ve sınai faaliyetler çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlere yönelik ihtiyaçların temini için yapılacak mal veya hizmet alımlarına ilişkin istisna hükümleri düzenlendiğinden, Kuruma yapılacak başvurularda yapım işlerine yer verilmemesi gerekmektedir.”

Denilmektedir.

Madde hükümlerinden anlaşılacağı üzere, yalnızca limit dahilindeki mal ve hizmet alımları istisna kapsamında alınabilecek olup yapım işlerinin bu kapsamda tedarik edilmesi mümkün değildir. Ayrıca bir yapım işinin mal ve hizmet olarak ayrılıp istisna kapsamında tedarik edilmesi de açıkça Kanun ve Tebliğe aykırı olup bunu yapanların cezai sorumluluğu bulunmaktadır.

Yapılan incelemede Dijital Deneyim Müzesi yapım ve kurulum işlerinin mal ve hizmet olarak ayrıldığı, yapım için gerekli malzemelerin 3 (g) istisna hükmü kapsamında ihalesiz

olarak satın alındığı, inşaatın işçilik hizmetlerinin ise “Dijital Deneyim Müzesi’nin İşletilmesi İşbirliği İş” nin içine alındığı görülmüştür.

Dijital Deneyim Müzesi için yapılan mal alımlarının listesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 5: Dijital Deneyim Müzesi İçin Yapılan Mal Alımları

Alınan Mal	Alımın İçeriği	Alım Yöntemi	Tutarı (KDV Hariç) (TL)
Çelik Konstrüksiyon ve İnşaat Malzemeleri Mal Alım İş	Kutu profil, köşeben, levha saç plaka, alüminyum doğrama, küpeşte, alçıpan, akıllı vida, taş yünü, sipral/kesici, iç cephe boyaları, çelik macun, alçı, su yalıtım malzemesi, ses yalıtımı, seramik, ders bandı, mdf, trapez saç, duvar kağıdı, hazır beton, sandwich panel, ondüline, epoxy astar, harç, yalıtkan, plaka, cephe levhası vs.	3 (g)	55.479.412,96
Müze Endüstriyel Ekran ve Video Wall Sistemleri Mal Alım İş	Ekran ve Video Wall Alımı	3 (g)	57.010.350,00
Müze Elektronik Sistemleri Mal Alım İş	Pc, Şerit Led projeksiyon cihazı ses sistemi, görüntü sistemi, hareket algılama sensörleri, sanal gerçeklik gözlüğü vb elektronik malzemeler	3 (g)	47.274.146,00
Elektrik Malzemesi Mal Alım İş	Müze yapımında kullanılmak üzere sigorta, kablo, armatür, şalter, besleme hattı, data kablosu adaptör saç pano işaret lambası priz vb elektrik malzemeleri)	3 (g)	22.844.430,85
Özel Yapım Mobilya ve Tefrişat Gereçleri İmalat ve Uygulama Hizmet Alım İş	Masa, dolap, banko, tezgah, koltuk, kapı vb mobilya işleri.	3 (g)	6.900.000,00
Zayıf Akım ve Kablolama İşlemleri (Kamera, Yangın Algılama, Kartlı Geçiş, Acil Anons Sis.)	Zayıf akım ve kablolama işlemleri (kamera sistemi yangın algılama sistemi, kartlı geçiş sistemi, acil anons sistemi)	3 (g)	1.786.072,84
Jeneratör Mal Alım İş	Şebeke kaynaklı elektrik kesintilerinden etkilenmemesi ve mevcut sistemin etkin şekilde kullanılabilmesi için jeneratör alımı. 1.400 kVA Standby güçte. Otomatik dizel.	3 (g)	4.776.234,49
Şebeke Elektrik Trafosu Mal Alım İş	Güç artırımı için	3 (g)	1.464.000,00
		TOPLAM	188.288.175,78

Yukarıdaki alımlar mal alımı olarak 3 (g) istisna hükmü kapsamında tedarik edilmiştir. Bu malların müzeye dönüştürülmesi sürecinde gerekli olan işçilik ise Dijital Deneyim Müzesi’nin İşletilmesi İşbirliği İşinin içerisinde gerçekleştirilmiştir. Müzenin işletilmesi ve elde edilen gelirin paylaşılması esasına dayanan Dijital Deneyim Müzesi’nin İşletilmesi

İşbirliği İşine ilişkin sözleşmenin konusu; Şirkete ait etkinlik çadırının müzeye özel dijital içerik (prodüksiyon) üretilerek teliflerinin sağlanması, odaların haritalandırılması ile müzenin bu içerik ile kaplanması ve dijital deneyim müzesi haline getirilmesi ile taraflar arasındaki gelir paylaşımına ilişkin karşılıklı hak ve yükümlülüklerin belirlenmesidir.

Bu sözleşme kapsamında müzeden elde edilen gelirlerden aylık giderler düşüldükten sonra kalan tutarın %69'u Şirkete, %31'i sözleşme yapılan firmaya ait olacaktır. Sözleşmenin 5.4. maddesine göre; müzenin kurulabilmesi için tüm sabit yatırımlar (endüstriyel ekranlar, video Wall sistemleri, teknik, dijital araç gereçler, mobilyalar, yangın sistemi, inşai malzemeler vb. mal ve ürünler ile müze kurulumu için alınan/alınacak malzemelerin kurulum ve montajı için gerekli diğer mal ve malzemeler) İdare (Kültür A.Ş.) tarafından gerçekleştirilecek olup müzeye dair proje/prodüksiyon içeriğinin oluşturulması, içerik yatırımları ve İdare tarafından alınan malların bu içeriğe göre kurulumu ve kurulumuna yönelik tüm giderler (İdare tarafından alınan elektronik cihaz malzemelerinin kurulumu hariç), sözleşme imzalanan Firma tarafından gerçekleştirilecektir.

Görüleceği üzere, müzenin kurulumu için gerekli olan malzemeler Kültür A.Ş. tarafından alınmakta iken yapım için gerekli olan işçilik başka bir işin içinde (Dijital Deneyim Müzesi'nin İşletilmesi İşbirliği İş) tedarik edilmiştir. Bu durumda aslında bir yapım işi niteliğinde olan iş mal ve hizmet olarak ayrılarak Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkarılarak istisna alımı olarak tedarik edilmiştir.

Bu durum 4734 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinde yer alan "bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir." hükmüne aykırı olup bu konuda 4734 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin (g) bendi ile Kamu İhale Genel Tebliği'nin 4.3.2.6. hükümleri çok açık olup bir yapım işi olan müze kurulumunun (I) mal alımı ve (II) ciro paylaşımı sözleşmesi şeklinde ikiye ayrılarak 4734 sayılı Kanun'un 3 (g) istisna hükmü kapsamında ihalesiz olarak üç teklif alma suretiyle alınması 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Görevlilerin ceza sorumluluğu" başlıklı 60'ıncı maddesi kapsamında sorumlular hakkında hem disiplin cezası uygulanmasını hem de ceza kovuşturması yapılmasını gerektirmektedir.

Çünkü hem Kanun'un temel ihale usulleri ile ihale edilmesini emrettiği bir yapım işinin istisna kapsamında alınmasının telafisi imkansız zararları beraberinde getirebileceği mümkün olup hem de yapım ihalesi yapılmış olsa idi ihaleye girebilmesi muhtemel ve bu konuda işin uzmanı olan yüklenicilerin müzenin yapım ihalesine girmesini engelleyici fiili bir durum ortaya çıkmaktadır.

Bir işin yapım işi olarak 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edilmesi yerine bu yolun tercih edilmeyip istisna kapsamında mal ve hizmet olarak ikiye ayrılarak yaptırılması; ihaleye girebilecek ve/veya giremeyecek yüklenicilerden başlayarak ihale ilanı, ihale dokümanı, geçici ve kesin teminat alınması, yeterlilik kuralları gibi birçok önemli hususun atlanmasına sebep olacağı açıktır.

Örneğin bu iş yapım işi kapsamında ihale edilmiş olsa idi Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin (c) bendi uyarınca uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamayacaktı. Ancak yapılan incelemede müze binasının yapımına ilişkin olarak herhangi bir uygulama projesi bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, Dijital Deneyim Müzesi özelinde yapılan kurulumun klasik anlamda yapı üretimi (inşaat, onarım, altyapı vb.) değil, temelde bir sergi kurulumu ve tematik dijital içerik yerleşimi faaliyeti olduğu ifade edilmiş olsa da söz konusu müze yapımının bir yapım işi olduğu açıktır.

Bu çerçevede söz konusu müze yapımı Kanun'un öngördüğü gibi yapım işi olarak ihale edilmiş olsa idi uygulama projeleri hazırlanacak, bu projeler baz alınarak belirlenecek metrajlar üzerinden yaklaşık maliyetler belirlenecek, iş deneyimleri kararlaştırılacaktı. Ancak bu iş istisna kapsamında mal alımı biçiminde yaptırıldığı için bunların hiç biri yapılmamıştır.

Bu itibarla 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bir ihale kapsamında yaptırılması gereken yapım işinin, 4734 sayılı Kanun'un istisna hükmü kapsamında mal alımı olarak gerçekleştirilmesi mevzuata aykırı değerlendirilmiş olup, bulguda yer alan mal alımlarına ilişkin olarak işletilen ve işletilecek hukuki süreçler sonunda kesinleşen Şirket zararlarının ortaya çıkması halinde bu zararlar için Şirket yönetimi ve diğer ilgililerin sorumluluğuna gidilmesi gerektiği bilinmelidir.

BULGU 2: II. Derece İmza Yetkisine Sahip Olan Personelin Yetkisini Aşarak Şirket Adına Sözleşme İmzalaması

2020/11 sayılı İç Yönerge uyarınca yalnızca I. derece imza yetkisine sahip olan kişiler tarafından imzalanabilecek olan kira sözleşmesinin bu yetkiye sahip olmayan personel tarafından imzalandığı görülmüştür.

Mezkur İç Yönergeye göre imza yetkileri I. (birinci), II. (ikinci) ve III. (üçüncü) derecede olmak üzere 3 (üç) grupta toplanmış olup I. derecede imzaya yetkili olanlar II. derece

imzaya yetkili olanların yapacağı işlemler için, II. derecede imzaya yetkili olanlar III. derece imzaya yetkili olanların yapacağı işlemler için de yetkilidir.

Yine Yönergeye göre gayrimenkul kiralanması için I. (birinci) derece imza yetkisine haiz Genel Müdürün imzasının bulunması gerekmektedir.

Halen işbirliği sözleşmesi devam eden Şerefiye Sarnıcı'nda yerinde yapılan incelemede; 04.01.2022 tarihli bir sözleşmeye rastlanılmış ve sözleşmenin konusunun aşağıdaki gibi olduğu görülmüştür:

“Taraflar arasında 15.10.2020 tarihinde (ana sözleşme) “İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden ihale ile alınan ve bu itibarla Kültür A.Ş.’nin işletme ve tasarrufunda bulunan Şerefiye Sarnıcının ekli listede yer alan teknik teçhizat ile donatılarak kapsayıcı (immersive) müze haline getirilmesi ve müzeye özel dijital içerik üretilerek müzenin bu içerik ile kaplanmasına (mapping) ve hasılat paylaşımı ve 29.03.2021 tarihinde ana sözleşmenin bazı hükümlerinin revize edilmesine ilişkin olarak ek sözleşme imzalanmıştır. İlgili sözleşmeler iş birliği ve hasılat paylaşımı kurgulanmış sözleşmelerdir.

Bahsi geçen sözleşmelerde yer alan şartlar aynı kalmak üzere bu defa taraflar arasında var olan ilişkinin kiracılık ilişkisi olarak revize edilmesi ve iş bu kira sözleşmesinin imzalanması hususunda taraflar arasında anlaşmaya varılmıştır.”

Görüleceği üzere yukarıdaki sözleşme hükmü ile ciro paylaşımı olan bir sözleşme kira sözleşmesine çevrilmektedir. Ancak sözleşme I. derece imza yetkilileri tarafından imzalanmamıştır. Bu durum 2020/11 sayılı İç Yönergeye aykırı olup imza edenlerin I. derece imza yetkilisi olmaları gerekirdi. Bu haliyle söz konusu sözleşmenin Şirket için bağlayıcı olmadığı açıktır.

Bu itibarla yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde ilgili sözleşmenin iptaline ilişkin iş ve işlemlerin ivedilikle yapılması ve imza yetkisini aşarak bulgu konusu ek sözleşmeyi imzalayan personelin sorumluluğuna gidilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Şirketin Kitap-Kafe Temalı İstanbul Kitapçısı Şubelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Bulunmadan Faaliyette Bulunması

Şirketin İstanbul Kitapçısı şubelerinden kitap-kafe temalı bazı işletmelerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette bulunduğu görülmüştür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 6'ncı, 10'uncu ve 13'üncü maddelerinde; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan iş yeri açılmayacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan iş yerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı, adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan iş yerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenleneceği, işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, iş yerine noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere on beş günlük süre verileceği hükümleri yer almaktadır.

Mezkûr mevzuat hükümleri uyarınca Yönetmelik kapsamında faaliyet gösteren iş yerlerinin yetkili idarelerden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alması giderilmesi gerekmektedir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı uygulaması ile faaliyet gösterecek iş yerlerinin kamu düzenine uygun, iş ve halk sağlığı açısından güvenli hizmet sunmalarının sağlanmasının hedeflendiği ve karşılaşılabilecek eksikliklerin giderilmesinin amaçlandığı göz önünde bulundurulduğunda, ruhsatsız iş yeri faaliyetinde bulunulmasının mevzuata aykırılık teşkil ettiği ve ayrıca mali, hukuki ve sıhhi belirli riskler de taşıdığı değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, şube olarak açılan kitap-kafe temalı İstanbul Kitapçısı işletmelerinden; Karaköy, Beyoğlu, Panorama 1453 Müze, Gazhane ve Silahtarağa şubelerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, ruhsatlandırma işlemleri için gerekli süreçlerin başlatıldığı ifade edilmiştir. Kurum bulgu konusuna esasen iştirak etmiştir.

Sonuç olarak, meri mevzuat hükümleri uyarınca, Şirketin faaliyet yürüttüğü şubelerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Şerefiye Sarnıcında Bulunan Kafenin İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatının Olmaması

Şerefiye Sarnıcı'nda bulunan kafenin başka bir tüzel kişiye kiralandığı ancak söz konusu işyerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatının bulunmadığı anlaşılmıştır.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesine göre yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri

açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.

Yukarıda yer alan hükümden anlaşılabacağı üzere bir işyerinin açılmasından önce yetkili kuruluşa başvurularak işyeri açma ve çalışma ruhsatının alınması zorunludur.

Yapılan incelemede Şerefiye Sarnıcı'nda yer alan ve başka bir tüzel kişiye kiralanan kafenin işyeri açma ve çalışma ruhsatının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet gösteren kafenin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte yer alan "İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır" hükmü çerçevesinde işlem yapılması için gerekli çalışmaların ivedilikle yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Ciro Paylaşımı Usulü İle Yapılan Sözleşmeler Kapsamında Ortaya Çıkabilecek Alacakları Güvence Altına Almak İçin Teminat Alınmaması

Gelir elde edilen müze ve diğer yerlere ilişkin olarak çeşitli nedenlerle (video gösterimi, müze kurulumu vs.) ortaya konulan ciro paylaşım sözleşmelerinde, sözleşme süresi veya sonrasında ortaya çıkabilecek hukuki uyumsuzluklar nedeniyle ortaya çıkabilecek Şirket alacaklarını güvence altına almak için teminat alınmasına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmadığı görülmüştür.

Şirketin 01.01.2024 – 31.12.2024 dönemine ilişkin olarak ciro paylaşımı modeli uyguladığı yerler aşağıdaki gibidir:

Tablo 6: Ciro Paylaşımı Modeli Uygulanan Yerler

Yer	Sözleşme Başlangıç Tarihi	Sözleşme Durumu	Ciro Payı
Dijital Deneyim Müzesi	15.01.2024	Fesih	%31
Şerefiye Sarnıcı	15.10.2020	Devam Ediyor	%45
Panorama 1453 Müzesi	05.10.2020	Devam Ediyor	%40

Yukarıdaki tabloda yer alan yerlere ilişkin olarak imzalanan sözleşmelerde yer alan maddeler incelenmiş ve ileride ortaya çıkabilecek olumsuzluklar nedeniyle meydana

gelebilecek Şirket zarar veya alacaklarını garanti altına alacak teminat hükümlerinin bulunmadığı görülmüştür.

Söz konusu sözleşmelerdeki yükümlülüklerin yerine getirilmemesi tazminat vs gibi sonuçları bulunmaktadır. Bunun yanında Şirkete ait mekanlara zarar da verilebilir. Bu gibi durumlarda Şirketin kendini koruyabilmesi adına sözleşmenin kurulması öncesinde teminat alması gerektiği değerlendirilmektedir.

Nitekim Dijital Deneyim Müzesi için yapılan ciro paylaşımı sözleşmesinde karşı taraf sözleşmeyi tek taraflı feshetmiş ve Şirket yüklü miktardaki tazminat için Yükleniciye ihtar çekmiştir. Eğer daha önce alınmış bir teminat mektubu vs. olmuş olsa idi Şirket alacağını garanti altına alabilmiş olacaktı.

Kamu İdaresi, mevzuattan kaynaklı yasal bir zorunluluk olmaması hasebiyle işbirliği sözleşmelerinde teminat mektubu alınmadığını ifade etmiş olsa da kamu kaynağı kullanan Şirketin faaliyetlerinde bu kaynakları koruyucu önlemler alması gerektiği açıktır.

Bu itibarla bundan böyle yapılacak ciro paylaşımı sözleşmelerinde ileride ortaya çıkabilecek anlaşmazlıklarda Şirket zararlarının veya alacaklarının teminat altına alınmasını sağlayacak hükümlerin yer alması gerekmektedir.

BULGU 6: Taşınmazların Üçüncü Şahıs veya Kurumlara Kiralanması İşlemlerinde İstanbul Büyükşehir Belediyesinden Muvafakat Alınmaması

Şirketin İstanbul Büyükşehir Belediyesinden kiraladığı taşınmazlardan 6 adedini, kira sözleşmesi hükümlerine aykırı olarak Belediye onayı alınmadan sözleşmelerinin devredildiği tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun;

- "Sözleşmenin Devri" başlıklı 66 ncı maddesine göre; sözleşme, ita amirinin yazılı izni ile başkasına devredilebilir. Ancak, devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar aranır. İzinsiz devir yapılması halinde, sözleşme bozulur ve müteahhit veya müşteri hakkında 62 nci madde hükümleri uygulanır.

- "Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması" başlıklı 62 nci maddesine göre ise; sözleşme yapıldıktan sonra 63 üncü maddede yazılı hükümler dışında

müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Gelir kaydedilen kesin teminat, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilemez."

denilmektedir.

Aşağıdaki tabloda ayrıntısına yer verilen taşınmazlara ilişkin olarak Belediye ile yapılan tip sözleşmelerin "Kiralanan üçüncü kişilere devri" başlıklı ilgili maddelerinde; kiracının, kiralananı Belediyenin yazılı muvafakati olmadan kısmen veya tamamen üçüncü kişilere devredemeyeceği, aksine davranışın akde aykırılık kabul edilerek tahliye sebebi sayılacağı ifade edilmektedir.

Mezkur sözleşmelerin benzer hükümler içeren "Sözleşmenin feshi" başlıklı ilgili maddelerinde ise; kiracının taahhüdünden vazgeçmesi veya yükümlülüklerini şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, Belediyenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve işlem yapmaya gerek kalmaksızın kesin teminatın gelir kaydedileceği ve sözleşmenin feshedilerek, hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği, kiracının feshe kadar geçecek sürede yaptığı harcamalar ve yatırımlar için hiçbir hak talep edemeyeceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, aşağıdaki tabloda yer alan taşınmazlara ilişkin sözleşmelerin üçüncü kişilere devrinde sözleşme hükümlerine aykırı olarak Belediyeden muvafakat alınmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 7: Belediye Onayı Alınmadan Üçüncü Kişilere Kiralanan Taşınmazlar Tablosu

İBB'den Kiralanan Taşınmazlar			Alt Kiracılara Verilen Taşınmazlar (Kısmi)	
Taşınmaz İsmi	İlçe	Mahalle	Kiralama Cinsi	Yüzölçümü
Şerefiye Sarnıcı	Fatih	Binbirdirek	Kitap Kafe	110
Panorama Müzesi Alanı	Zeytinburnu	Maltepe	Dükkân	51
			Dükkân	51
			Dükkân	51
Topkapı Depo Alanı	Zeytinburnu	Maltepe	Otopark	2.700
			Depo	2.700

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kiralama işlemlerine ilişkin olarak zımni muvafakatının bulunduğu ayrıca gerekli başvuruların yapıldığı ve sürecin takip edildiği ifade edilmiştir. Şirket esasen bulgu konusuna iştirak etmiştir.

Sonuç olarak, mezkûr taşınmazların, kira sözleşmesi hükümleri uyarınca sözleşmelerin üçüncü kişilere devri işlemlerinde İdare onayı alınması gerektiği değerlendirilmektedir. Onay alınmadan yapılan kiralama işlemleri nedeniyle Şirket cezai müeyyidelere maruz kalabilecektir.

BULGU 7: Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

Şirkette istihdam edilen bazı personel ile bunların aile fertleri için özel sağlık sigortası yaptırıldığı ve poliçe bedellerinin Şirket bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanların, düzenleme kapsamında sigortalı sayılacakları hüküm altına alınmıştır. Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ise; 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanların, genel sağlık sigortalısı sayılacakları düzenlenmiştir.

Bu itibarla, özel sağlık sigortası yaptırılan personel ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler, 5510 sayılı Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmaktadır ve kendileri için Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) genel sağlık sigorta primi ödenmektedir.

Kamu kaynağı kullanmayan anonim şirketlerde yönetici sıfatını haiz personel için özel sağlık sigortası ya da tamamlayıcı sağlık sigortası yapılabilmekte ve bu uygulama özel sektör işleyişi gereği teşvik unsuru olabilmektedir. Bu durumda dahi, kapsam üst düzey yönetici vasfını haiz personel ile sınırlandırılmakta olup genel olarak aile fertleri dikkate alınmamaktadır. Aile fertleri uygulamasında ise genel olarak, indirimli bedellerin personel tarafından karşılanması suretiyle sigorta yapılmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinde her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, kamu kaynağı kullanan Şirketin, kaynaklarını ekonomik

kullanması konusunda özen yükümlülüğü de bulunmaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirket Yönetim Kurulunun 15.09.2023 tarih ve 2023/104 sayılı Kararına istinaden 2024 Yılı'nı kapsamak üzere Şirket personeli ve aile fertleri için toplamda 244 kişiye özel sağlık sigortası yaptırıldığı ve 5.093.298,70 TL bedelin Şirket bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket; özel sağlık sigortası hakkından Şirketin İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nde belirtilen unvanların yararlandığını, bu imkânın, çalışma hayatı içerisinde yoğun iş temposu ile birlikte personelin yönetim ve denetim sorumluluğunu da üstlenmiş bulunan, yönetici grubuna ve aile üyelerine, yoğun çaba ve emekleri karşılığında bir teşvik unsuru olarak sağlandığını ifade etmiştir. Şirket tarafından ayrıca, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesi kapsamında, özel sağlık sigortası harcamalarının belirli şartlar altında gelir vergisi matrahından indirilebileceğinin düzenlendiği, madde hükmünden anlaşılabileceği üzere Devletin özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik ettiği, nitekim profesyonel anonim şirketlerde üst düzey yöneticilerin motivasyonlarını artırarak şirketin menfaatine olacak şekilde daha etkin ve verimli olmalarını sağlamak amacıyla özel sağlık sigortası yaptırılabilirdi belirtilmiştir.

Ancak, üst düzey yöneticiler ve bunların aile fertleri adına Şirket bütçesinden yaptırılan özel sağlık sigortalarının gerek Gelir Vergisi Kanunu'na uygun olduğu ve gerekse çalışanların motivasyonlarını artırmak suretiyle şirkete olan katkılarını artıracakları gerekçeleri ileri sürülmüş olsa da adına poliçe düzenlenen her bir şirket çalışanı ve bunların aile fertleri, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısıdır ve kendileri için işveren tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunmaktadır. Yani, bu kişiler adına yaptırılan özel sağlık sigorta bedelleri, Şirket bütçesinden bu amaçla yapılan mükerrer bir ödeme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yine, Şirket tarafından, Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenleme ile çalışanlar ve bunların aile fertleri adına özel sağlık sigortası yaptırılmasının teşvik edildiği belirtilmiş olsa da Kanun'da yapılan düzenlemenin amacı, kamu kaynağı kullanılarak özel sağlık sigortası yaptırılmasına yönelik olmayıp, özel sağlık sigorta poliçe bedellerinin çalışanların gelir vergisi matrahından indirilmesine yöneliktir.

6102 sayılı Kanun'un 369'uncu maddesinde; yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle

görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 553'üncü maddesinde; kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yönetici ve tasfiye memurlarının, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, sebebiyet verdikleri zarardan sorumlu olacakları, 555'inci maddesinde; şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibinin isteyebileceği; 560'ıncı maddesinde ise sorumlu olanlara karşı tazminat isteme hakkının, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrayacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, kamu kaynağı kullanan Şirketin, kamu hukukuna tabi olmadığından ve motivasyon arttırıcı etkisi bulunduğu bahisle bazı yönetici ve personele Şirket bütçesinden özel sağlık sigortası yapılmasında Kurum menfaati bulunmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 8: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Şirket bünyesinde istihdam edilen işçilerin kullandırılmamış yıllık izin haklarının bulunduğu tespit edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde; işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde; yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, 59'uncu maddesinde; iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde; yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, işçinin yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şeklinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiştir.

Bakanlık tarafından çıkarılan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde Kanun'da yer alan hükümlerle uyumlu olarak yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona

ermesi halinde, izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, işçilerin yıllık izin haklarından feragat edemeyecekleri ve işçilerin emeklilik veya herhangi bir nedenle iş akitlerinin sona ermesi halinde kullanılmamış izin haklarının ücrete dönüşeceği açıkça anlaşılmaktadır. İşçilerin izin haklarının yıllar itibarıyla kullandırılmadan biriktirilmesi uygulaması mevzuata uyarlı olmayıp Şirketin önemli tutarda ve defaten mali yük altına girmesine neden olacaktır. Ayrıca uygulama nedeniyle Şirket idari para cezasına maruz kalabilecektir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirket uhdesinde istihdam edilen işçilerinden, 200 gün üzerinde izin hakkı bulunan 2 personel olduğu, 14 adet personelin 100 gün ve üzerinde izninin bulunduğu ve 75 adet personelin ise 50 gün ve üzeri izin hakkı bulunduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, izinlerin Şirket faaliyetlerini aksatmayacak şekilde, 2024 Yılında yapılacak planlamalar ile kullandırılacağı ifade edilmiştir. Kurum bulgu konusuna esasen iştirak etmiştir.

Sonuç olarak, meri mevzuat hükümleri uyarınca, işçilerin yıllık izin haklarının kullandırılması yasal zorunluluk olup önerimiz doğrultusunda işlem yapılması halinde yüksek meblağda ödeme külfetine maruz kalınmaması yoluyla Şirket menfaatlerinin korunacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Şirketin Ticari Faaliyet Kapsamında Ürettiği Mal ve Hizmetlerin Sunumunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Şirketlerinin Personeline İndirim Uygulanması

Şirketin ticari faaliyet kapsamında sunduğu mal ve hizmet bedellerinin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Belediye iştirakleri personeline indirimli uygulandığı görülmüştür.

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde; kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşların ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayamayacağı düzenlenmiş ve hükümden muaf tutulacakları belirleme yetkisinin ise Cumhurbaşkanında olduğu ifade edilmiştir.

Mezkûr mevzuat hükmünden anlaşılabacağı üzere, belediyelerin çoğunluk hissesine sahip

olduğu iştiraklerinin ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayabilmesi Cumhurbaşkanının bu konudaki muafiyet kararı ile mümkün olabilecektir. Ticari amaçlı indirim uygulamaları dışında herhangi bir kişi ya da kuruma Şirket tarafından indirim ya da muafiyet uygulanması mevzuata aykırıdır.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirketin ticari faaliyet kapsamındaki satışlarının İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Belediye iştirakleri personeline, Cumhurbaşkanlığı muafiyet kararı olmaksızın %20 oranında indirimli sunulduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, faaliyet göstermiş olduğu İstanbul Kitapçısı kitap-kafe işletmelerinde yapmış olduğu mal ve hizmet satışlarında sürekli veya dönemsel olarak kampanyalar düzenleyip indirimler yapıldığı, bu indirimlerin yapılma sebebinin ise sektörde faaliyet gösteren diğer firmalar gibi satışları arttırmak, stok eritmek, marka değeri ve ürünlerin bilinirliğini arttırmak olduğu ve bunun için ticari indirim uygulandığı, İBB ve iştirak şirketlerinin personel sayısının yaklaşık 90.000 civarında olduğu düşünüldüğünde İBB ve iştirak şirketleri, Şirket için önemli bir müşteri potansiyeli oluşturduğu, bunun sonucu olarak da İBB ve iştirak şirketleri çalışanlarına, yönetim kurulu kararına istinaden yapılan indirimin 4736 sayılı Kanun'da belirtilen "ticari indirim" olduğu belirtilmiştir.

Ancak, Şirket tarafından sektörde faaliyet gösteren diğer firmalar gibi indirim kampanyaları uygulandığı belirtilse de Şirketin 4736 sayılı Kanun kapsamına alınma sebebi kamu kaynağı kullanmasıdır. Dolayısıyla 4736 sayılı Kanun, işletmecilik gereği kapsamdaki şirketlere ticari indirimler konusunda esneklik sağlamakla birlikte, diğer firmalardan farklı olarak bu indirimler harici herhangi bir kişi veya kuruma indirimli tarife uygulanmasını yasaklamaktadır. Ürün ve hizmet satışı yapan İBB iştiraki olan şirketlerin hem birbiri personeline hem de İBB personeline indirimli mal ve hizmet satışında bulunması, ticari indirim niteliği taşımamakta, İBB kaynaklı kamu sermayesinin belirli bir toplumsal grup içerisinde Kanun'a aykırı menfaat sağlayacak şekilde kullanılması anlamına gelmektedir. Ayrıca Şirket tarafından, İBB ve iştiraki şirketler personelinin sayısının 90.000 civarında olduğu ve bu nedenle bu personele indirim sağlanmasının ticari avantaj sağlayacağı ifade edilerek, indirim sağlanan kişi sayısı ile ticari menfaat arasında doğru orantı olduğu belirtilse de, yapılan indirim kapsamında bu orantının mevcut olması durumunda basiretli tacirin tüm kamu kurumları personeli ile özel sektör dahil tüm potansiyel müşteri kitlesine indirimli satış sunarak karlılığını artıracığını, bu durumunun gerçekleştirilmemesinin indirimlerin ticari amaçlı değil belirli bir

kurum merkezli gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Bu itibarla, Belediye personeli ve Belediye iştirakleri personeline indirimli mal ve hizmet satışında bulunulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 10: Birbirinden Çok Farklı Olan Malların Tek Bir Alımda 3(g) İstisna Hükümü Kapsamında Aynı Yükleniciden Tedarik Edilmesi

Birbirinden çok farklı olan malların aynı mal alımı işi kapsamında tek bir yükleniciden 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin (g) bendi kapsamında tedarik edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (g) bendine göre; belediye şirketlerinin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 95.508.971 Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç 4734 sayılı Kanuna tâbi değildir.

Söz konusu madde hükmü belediye şirketlerine mal ve hizmet alımlarında önemli bir yetki vermiş olup bu kapsamda alınacak mal ve hizmetlerde oldukça geniş bir hareket alanı sağlamıştır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken önemli hususlardan bir tanesi de İdarelerin 3 (g) kapsamında alınacak alımları bir torba alım şekline sokmamaları, birçok kişiden/firmadan tedarik edilebilecek ürünleri sadece bir firmadan tedarik etmemeleridir. Bu durum hem ürünlerin maliyetinin yükselmesine hem de tedarik aksaklıklarının ortaya çıkmasına neden olabilecek bir riski bünyesinde barındırmaktadır.

Yapılan incelemede İBB'den ihale ile alınmış bir iş kapsamındaki mal ve hizmetlerin bir başka şirketten (alt yüklenici) 3(g) istisna hükmü ile torba alım şeklinde tedarik edildiği görülmüştür. Alt yüklenici de torba alım kapsamındaki işlerin hepsini kendisi üretemeyeceği veya satışını yapamayacağı için diğer firmalardan tedarik etmektedir. Bu işin doğal sonucu olarak torba alım kapsamındaki alımlarda en az iki adet alt yüklenici devreye girmiş gibi olmaktadır. Her bir yüklenicinin malın üzerine kendi kar oranını uyguladığını da göz önüne alındığında işin maliyeti ve bunun sonucunda nitelik ve kalite değerleri risk altına girmektedir.

İBB'nin 2024/312543 İKN'li "Hizmet Tanıtım ve Kültürel Faaliyetlerin Yerinde Bilgilendirilmesi Hizmet Alım İşİ" kapsamında yüklenici olunan işte alt yüklenicilerden "Organizasyon Kapsamında İkram, Ulaşım ve Promosyonel Malzemelerin Temini Hizmet Alımı İşİ" kapsamında 3(g) istisna usulü ile gerçekleştirilen mal alım listesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 8: İş Kapsamında Alınan Mal ve Hizmetlerin Listesi

Sıra No	Adı	Sıra No	Adı
1	Yemek Hizmeti 1	12	Teneke Kutulu Kahve Temini
2	Yemek Hizmeti 2 (Ramazan)	13	Kutulu Lokum Temini
3	Araç Temini (1) Otobüs	14	Oyuncak Temini 1
4	Araç Temini (3) 27'lik Otobüs	15	Oyuncak Temini 2
5	Boğaz Gezisi	16	Boyama Kitabı Temini
6	İkramlık Malzeme Temini	17	Boyama Kalem Seti Temini
7	Bardak Su	18	Tükenmez Kalem Temini
8	Şapka	19	Bloknot Temini
9	Fular	20	Magnet
10	Kauçuk Tasarım Anahtarlık	21	Ramazan Hediye Paketi
11	Tela Çanta Temini	22	Tepsi Temini

Yukarıda yer alan listeden görüleceği üzere; 22 farklı kalem mal ve hizmet yalnızca bir yükleniciden tek bir alım olarak 3(g) istisna hükmü kapsamında tedarik edilmektedir. Bir alımda bu kadar farklı mal ve hizmetin tek bir kişiden temin edilmesinin gereğine de şartname ve sözleşmede yer verilmemiştir. Ancak bir yükleniciden istisna kapsamında bu kadar farklı ürünün tedarik edilmesinin uygun olmadığı değerlendirilmektedir. Şöyle ki listedeki alımlar incelendiğinde aynı firmadan yemek alınırken, boğaz turu da alınmakta, fular ve tepsi ile otobüs kiralaması da yapılmaktadır.

Ancak bilinmelidir ki istisna kapsamında doğrudan temin usulü bir malın veya mal grubunun alımında o malı bizzat üreten veya tedarik eden firmadan alınması noktasında kolaylık ve konfor sağlayan bir usuldür.

Bu usulün uygulanmasında birbiri ile hiçbir bağlantısı olmayan mal ve hizmet kalemlerinin bir yükleniciden tedarik edilmesinin önemli bir gerekçesi olmadan yapılması uygun değildir. Boğaz turu hizmeti satın alınması veya yemek hizmeti satın alınması ile birlikte bunlarla hiç ilgisi bulunmayan magnet, araç temini, boyama kitabı vs. gibi alımların 3(g) istisna hükmü kapsamında tedarik edilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir. Çünkü bu kalemlerin her biri ayrı ayrı birbirinden bağımsız kalemler olup bunlar için tek bir kişiden fiyat araştırması yapılması, bunların yine tek bir kişiden tedarik edilmesi doğru bir yaklaşım değildir.

Bu itibarla, 3 (g) istisna hükmü kapsamında yapılacak olan alımlarda eğer aralarında yakın bir bağlantı yok ise (süt ve süt ürünleri gibi) veya mal veya hizmetler birbiri için tamamlayıcı değil de bulgu konusu alımda olduğu gibi birbirinden çok farklı türde ise bunlar için ayrı alımlar yapılması ve dolayısıyla işin ehli farklı yüklenicilerden tedarik edilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Yaklaşık Maliyet Tespiti İçin Fiyat Teklifi Alınan Üç Kişinin Alım İçin Aynen Davet Edilmesi

Şirket tarafından yapılan doğrudan temin ve istisna alımlarında genel olarak yaklaşık maliyetin tespitinde fiyat teklifi alınan yüklenicilerin alım için aynen davet edildiği görülmüştür.

Örnekleme yoluyla yapılan incelemede; aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere Şirketin yaklaşık maliyetin tespit edilmesi aşamasında 3 kişiden fiyat teklifi aldığı ve yine bu kişiyi tekrar alım için davet ettiği görülmüştür. Yani hem aynı üç kişiden alınan tekliflerle fiyat araştırması yapılmakta hem de bu 3 kişi alıma davet edilerek alım yapılmaktadır.

Tablo 9: Ön Teklif – Son Teklif Alınan Firmalar

Sıra No	İşin Adı	Ön Teklif Alınan Firmalar	Son Teklif Alınan Firmalar
1	Dijital Deneyim Müzesi Kapsamında Çelik Konstrüksiyon ve İnşaat Malzemeleri Mal Alım İşİ	1- . Ltd. Şti. 2- . İnşaat 3- . Tic. Ltd. Şti.	1- . Ltd. Şti. 2- . İnşaat 3- . Tic. Ltd. Şti.
2	Dijital Deneyim Müzesi Elektrik Malzemesi Mal Alım İşİ	1- . Mühendislik Ltd. Şti. 2- . Mühendislik Ltd. Şti. 3- . Ltd. Şti.	1- . Mühendislik Ltd. Şti. 2- . Mühendislik Ltd. Şti. 3- . Ltd. Şti.
3	Müzik Tr100 Kutu Seti Hizmet Alım İşİ	1- . Ltd. Şti. 2- . Ltd. Şti. 3- . Ltd. Şti.	1- . Ltd. Şti. 2- . Ltd. Şti. 3- . Ltd. Şti.

Aynı kişilerden fiyat teklifi alınması ve sonrasında da yine bu kişilerin alıma davet edilerek bunlardan birinden alımın gerçekleştirilmesi alımın piyasa fiyatlarını yansıtmaması riskini taşıdığı düşünülmektedir. Şöyle ki; eğer bir kişi davet edilmesi muhtemel bir alıma fiyat teklifi verdiğini düşünmekte ise alıma esas yaklaşık maliyetin tespitinde kullanılacak olan fiyat teklifini de buna göre verecektir. Bunun doğal sonucu olarak da alım fiyatının gerçeği yansıtmaması riski meydana gelecektir.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, bundan sonraki alımlarda yaklaşık maliyetin belirlenmesine esas teşkil eden fiyat tekliflerinin alınması ve yaklaşık maliyet çalışması için fiyat teklifi alınan firmaların dışında başka firmalardan da fiyat teklifi alınması hususuna dikkat edileceğini belirtmiştir. Kurum bulgu konusuna esasen iştirak etmiştir.

Bu itibarla; bundan böyle yapılacak alımlarda yaklaşık maliyetin belirlenmesine esas teşkil eden fiyat tekliflerinin alınmasında daha geniş perspektifte hareket edilmesi ve alıma davet edilen kişilerin dışında başka kişilerden de fiyat teklifi alınarak yaklaşık maliyetin belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Nakit Tahsilat Usulünün İç Kontrol Riski Taşınması

Şirket tarafından yapılan satışların kredi veya banka kartı yanında nakit olarak gerçekleştirildiği görülmüş olup bu hususun iç kontrol sistemlerinin işlerliği açısından riskli bir uygulama olduğu değerlendirilmiştir.

Şirket müzecilik, kafe, kitap ve konser gibi sektörlerde faaliyet gösteren bir belediye iştirakidir. Şirketin faaliyette bulunduğu alan ve satışını yaptığı ürünler ele alındığında nakit tahsilat sisteminin kayıp, kaçak ve zayi riskini beraberinde getirdiği açıktır.

Şirket 2024 yılında toplamda 390.237.742,28 TL nakit tahsilat gerçekleştirmiş olup yapılan satışların bir kısmını oluşturan çay, kahve, gibi sıcak içeceklerin satışlarında stok sayımının yapılmasının imkansızlığı veya zorluğu göz önüne alındığında bunların nakit olarak satılmasında etkin bir takibin yapılamayacağı veya takibinin yapılabilmesi için katlanılacak maliyetin yüksek olduğu açıktır.

Ancak İBB iştiraki olan Şirketin, İBB'nin bir diğer iştiraki olan Belbim A.Ş. tarafından üretilen İstanbulkartın varlığı ve günümüzde kredi kartı kullanımının yaygınlığı bir arada değerlendirildiğinde Şirket tarafından gerçekleştirilen nakit tahsilat miktarının azaltılması iç kontrol sisteminin öngördüğü risk seviyesini ve kayıp kaçak tutarları ile zayi miktarlarını önemli seviyede azaltacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 13: Yerebatan Sarnıcı'nda Gerçekleştirilen Kurumsal Kiralamalar İçin Tahsil Edilen Tutarlara İlişkin Müze Payının Ödenmemesi

Şirket tarafından işletmesi gerçekleştirilen Yerebatan Sarnıcı'nın kurumsal kiralamalarından elde edilen gelirlerden ödenmesi gereken müze payının ödenmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 04/12/1985 tarihinde eklenen mükerrer 97'nci maddesinde;

“a) Cumhurbaşkanlığına bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzel kişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5'i belediye payı olarak ayrılır. Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer (27.6.1984 gün ve 3030 sayılı Kanunun uygulandığı şehirde Büyük Şehir Belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir. Büyük Şehir Belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75'i Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır.

.....”

denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmünden anlaşılaçağı üzere Şirket tarafından işletilen Yerebatan Sarnıcı'ndan elde edilecek gelirlerden %5 müze payının ayrılması gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede 01.01.2024 – 31.12.2024 döneminde ilgili yerde kurumsal kiralamar yapıldığı ve toplamda 6.212.133,34.-TL tutarında gelir elde edildiğı ancak bunun %5'inin belediye payı olarak ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde Yerebatan Sarnıcı'nın kurumsal kiralamarlarından elde gelirlerden 2464 sayılı Kanun kapsamındaki belediye payının ayrılması gerekmektedir.

BULGU 14: Lisans Mezunu Olarak Atanabilme Şartı Olan Müdür ve Şef Kadrolarına Lise Mezunu Olan Kişinin Atanması

Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliğı'nde lisans mezunu olma şartı koşulan müdür ve şef kadrolarına lise mezunu personelin atandığı görölmüştür.

Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliğı'nin amacı; Şirkette çalışan personelin işe alınmalarından işten ayrılmalarına kadar geçen sürede çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi, görev yetki ve sorumlulukları ile mali ve sosyal haklarının tespit edilmesi, performans, kariyer, eğitim ve gelişim planlarının yapılmasıdır.

Söz konusu amaç çerçevesinde Şirkete yapılacak atamalarda mezkur Yönetmelik kapsamında işlem tesis edilmesi gerektiğı açıktır.

Ayrıca Yönetmeliğın;

- “Tanımlar” başlıklı 3'üncü maddesi uyarınca “Yönetici personel”; yöneticilik görevi yapan genel müdür, genel müdür yardımcısı, müdür, müşavir, danışman, şef ve amirler yönetici unvanlarında çalışan personeldir.

- “Terfi, tenzil, görev ve/veya görev yeri değişiklikleri” başlıklı 13’üncü maddesi uyarınca yönetici unvanlarına yapılacak atamalarda, adaylarda lisans mezuniyeti şartı aranır.

Buna göre bir personelin genel müdür, genel müdür yardımcısı, müdür, müşavir, danışman, şef ve amir yönetici unvanlarına atanabilmesi için lisans mezunu olması temel bir zorunluluktur.

Yapılan incelemede 14.06.2021 tarihli ve 2021/44 sayılı Yönetim Kurulu ile;

- “Mekan Müdürlüğü” kadrosu ihdas edildiği ve bu kadroya Mekan Müdürü olarak atanan ve halen görev yapan personelin lise mezunu olduğu,

- “Operasyon Koordinasyon Şefliği (Aralık 2024’te ayrıldı)” ile “Teknik Bakım Onarım ve İnşaat Şefliği” kadrosu ihdas edildiği ve bunlara şef olarak atanan ve halen bir tanesi görev yapan personelin lise mezunu olduğu,

görülmüş olup lisans mezuniyeti şartını haiz olmayan bu kişilerin yönetici pozisyonunda işe başlatılarak istihdam edilmesi mümkün değildir. Zira Yönetmeliğin 8’inci maddesine göre söz konusu görevler için belirlenen asgari öğrenim, eğitim ve mesleki deneyim şartının sağlanması zorunlu olup yapılan atamanın Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği’ne aykırı olduğu açıktır.

Diğer taraftan yönetici olarak atanmak, atanan personele ek özlük hakları ve diğer ek haklar sağlamaktadır. Dolayısıyla bu kadroya yapılacak uygun olmayan atama Şirket zararına da yol açmaktadır.

Tüm bunlara ek olarak bilinmelidir ki, bir kuruluşun istenilen seviyede amaçlarını gerçekleştirebilmesinin ilk kuralı liyakatli personellerin istihdamı ve hiyerarşik yapının bu liyakat çerçevesinde ihdas edilmesidir. Üniversite mezunu olması gereken kadrolara lise veya daha düşük eğitim düzeylerinde olan kişilerin atanmasının çalışanların motivasyonunu düşüreceği ve iş barışını bozacağı da açıktır.

Bu itibarla bulguda yer alan atamalara ilişkin olarak Yönetmelik kapsamında yapılması gereken işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Personel Alımlarına İlişkin Belge Kontrollerinde Hatalar Bulunması

Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği çerçevesinde işe alınacak olan kişilerden alınması gereken belgelerde eksiklik bulunmasına ilişkin kontrollerin gereği gibi yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesine göre işe girişte gerekli belgeler aşağıdaki gibidir:

- a) İş başvuru formu
- b) T.C. kimlik kartı fotokopisi
- c) Vukuatlı nüfus kayıt örneği
- d) İkametgah belgesi
- e) Mezuniyet belgesinin noter tasdikli sureti veya e-devletten alınmış barkotlu mezuniyet belgesi
- f) Sağlık raporu
- g) Sabıka kaydı
- h) SGK hizmet dökümü
- i) 4 adet fotoğraf
- j) Askerlik terhis belgesi
- k) İstenebilecek diğer belgeler

Ayrıca İnsan Kaynaklar Müdürlüğü Çalışma Talimatı 1.2. Personel Özlük İşlemleri Süreci'ne göre, işe girişi yapılacak personellerin yasal olarak özlük dosyasında bulunması gereken evraklar temin edilerek personelin özlük dosyasında muhafaza edilir.

Ancak yapılan incelemede 14.06.2021 tarihli ve 2021/47 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile “Operasyon Koordinasyon Şefliği” ile “Teknik Bakım Onarım ve İnşaat Şefliği” kadrosuna ve 14.06.2021 tarihli ve 2021/44 sayılı Yönetim Kurulu ile “Mekan Müdürlüğü” kadrosuna atamaları yapılan ve halen ikisi görevde bulunan kişilerin özlük dosyalarında üniversite diplomalarının bulunmadığı ve özlük dosyalarının eksik olduğu tespit edilmiştir.

Bu durum Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği çerçevesinde işe alınacak olan kişilerden alınması gereken belgelerde eksiklik bulunmasına ilişkin olarak kontrollerin gereği gibi yerine getirilmediğini göstermekte olup mevcut personele ilişkin olarak özlük dosya kontrollerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 16: Ciro Paylaşımı Sözleşmelerinde Sözleşme Öncesi Finansal Analizin Yapılmaması

Şirketin gelir getiren müzelere ilişkin olarak çeşitli sebeplerle ciro paylaşımı yaptığı işlere ilişkin olarak, ciro paylaşımına esas yapılacak işlerin finansal analizlerinin yapılmadığı, bu işlerin başka yöntemler (satın alma, kiralama vs.) ile yapılması halinde ciro paylaşımı yöntemi ile arasında Şirket lehine bir farkın olup olmayacağının değerlendirilmediği tespit edilmiştir.

Şirketin Şerefiye Sarnıcı ile Panorama 1453 Müzesi için ciro paylaşımı sözleşmesi yaparak 01.01.2024 – 31.12.2024 döneminde vazgeçmiş olduğu gelir tutarı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10: 01.01.2024 – 31.12.2024 Dönemi Ciro Paylaşımı Sözleşmeleri Nedeniyle Vazgeçilen Gelir Tutarı

Yer	Ciro Paylaşımına Esas İş	2024 Yılında Vazgeçilen Gelir (TL)
Şerefiye Sarnıcı	Video Mapping Gösterimi	19.239.686,40
Panorama 1453 Müzesi	Video Mapping Gösterimi	3.508.806,21

Yapılan incelemede; Şirketin ciro paylaşımı sözleşmelerini hayata geçirmeden önce bunlara ilişkin olarak yapılacak işi (mapping gösterimi gibi) örneğin satın alsa veya kiralasa idi Şirkete maliyeti ne olurdu şeklinde bir finansal analiz yapmadığı anlaşılmıştır. Oysaki uzun yıllar sürecek bir ciro paylaşım modelinde basiretli bir tacirin yapması gerektiği gibi öncelikle bütün alternatifler gelir ve gider analizi ile ortaya konmalı ve buna göre en iyi sonuç veren yöntem seçilmelidir. Zira 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci maddesine göre her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekmektedir.

Bu itibarla bundan böyle yapılacak ciro paylaşım modellerinde veya benzer uygulamalarda öncelikle finansal bir projeksiyon yapılmalı ve buna ilişkin şeffaf ve rekabeti sağlayıcı bir alım yöntemi ile kamu sermayesi kullanan Şirketin menfaatinin en üst düzeye çıkarılması sağlanmalıdır.

BULGU 17: Alt Yüklenicilerden Temin Edilen Alımlarda Yaklaşık Maliyetin Tespitine İlişkin Bir Çalışma Yapılmaması

Şirketin genel olarak İBB tarafından ihale edilen ve yüklenicisi olduğu işlerin alt yüklenicilerden temin edilen kısımları için kullanılacak yaklaşık maliyetlere ilişkin herhangi bir çalışma yapmadığı (teklif alma, piyasa fiyat araştırması yapma vs.), yüklenicisi olduğu işlerde kendisi tarafından verilen teklif fiyatlarını alt yüklenicilerden temin edilecek işlerde yaklaşık maliyet olarak kullandığı görülmüştür.

Bir alım sürecinde yaklaşık maliyetin tespiti kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması için en önemli unsurlardan başında gelmektedir. Yaklaşık maliyetin gerçekçi olarak saptanabilmesi idarelerin karşılaşılabileceği risklerin azalmasında rol oynamakta ve olası zarar risklerinin önüne geçmektedir.

Ancak yukarıda da belirtildiği üzere Şirket alt yüklenicilerden temin ettiği mal ve hizmetler için yaklaşık maliyet belirleme noktasında herhangi bir çalışma yapmamakta, kendisinin İBB'den aldığı ihalede sunduğu birim fiyatları alt yüklenicilerden alacağı mal ve hizmetlerde yaklaşık maliyet olarak kullandığı tespit edilmiştir.

Örneğin; alt yükleniciden alınan “Organizasyon Kapsamında Rehberlik, Mihmandarlık ve Tercüme Hizmeti Alımı” işine ait yaklaşık maliyet icmal tablosu, 2024/236114 İKN’li “Muhtelif Turizm & Tanıtım Etkinlikleri, Muhtelif Turizm Organizasyonları, Bu Etkinlik ve Organizasyonların Tanıtım – Duyuru Hizmetleri İle Muhtelif Baskı Materyallerinin Temini Hizmet Alımı İşİ” ihalesinde ortaya çıkan birim fiyatların aynen kullanılmasıyla oluşturulmuştur. Yani Şirket yüklenicisi olduğu ihaleye sunduğu fiyatların aynısını alt yüklenicilerden temin edeceği ürünlerin maliyeti olarak değerlendirmiştir. Oysaki kendi sunduğu birim fiyatlarda yüklenici karı vs. gibi kalemlerde bulunmaktadır ki aksi bir düşünce Şirketin zararına faaliyet gösterme pahasına faaliyetlerini gerçekleştirdiği anlamına gelecektir.

Şirket, İBB'nin 4734 sayılı Kanun gereği açık ihale yöntemiyle çıkmış olduğu ihalelere gerekli piyasa araştırmasını yaparak teklif verdiğini, bu ihalelere verilen tekliflerin Şirket için bağlayıcı olduğunu ve bu nedenle alt yüklenicilerden temin edilen alımlarda yaklaşık maliyetin yukarıda ele alındığı gibi belirlenmesinin en sağlıklı yöntem olduğunu ifade etmiş olsa da Şirket aldığı ihaleler için hesapladığı yaklaşık maliyetlere kar vs. gibi unsurlar eklemektedir. Ancak bu unsurlar alt yüklenicilerden tedarik edilecek alımlarda bulunmayacağı gibi, alt yüklenicilerden yapılacak alımlar için yapılacak yeni bir fiyat araştırmasının Şirketin lehine olacağı da açıktır.

Bu itibarla Şirket tarafından alt yüklenicilerden alınacak mal ve hizmetler için yukarıda belirtilen usul ile yaklaşık maliyet tespiti uygulamasının kaldırılması ve her bir alım için alımdan önce gerçekçi bir şekilde piyasa şartlarını yansıtan yaklaşık maliyet araştırmasının yapılması gerekmektedir.

BULGU 18: Yönetim Kurulu Kararı Olmaksızın İnsan Kaynakları Müdürünün Teklifi, Yönetim Kurulu Başkanının Onayıyla Atama Yapılması

Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği'ne aykırı olarak Yönetim Kurulu kararı ile atanması gereken personelin, İnsan Kaynakları Müdürü'nün teklifi ve Yönetim Kurulu Başkanı'nın onayıyla yapıldığı görülmüştür.

Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nin "Terfi, tenzil, görev ve/veya görev yeri değişiklikleri" başlıklı 13'üncü maddesine göre; genel müdür yardımcısı, müdür, müşavir, danışman, şef ve dengi unvanlar ile genel müdürlüğe terfi veya tenzil işlemleri Yönetim Kurulu onayı ile yürürlüğe girer.

Yapılan incelemede Müzeler Müdürlüğü'ne 05.12.2024 tarihi itibarıyla vekalet eden personelin 02.12.2022 tarihinde müzeler müdürlüğe vekaleten atandığı, bu atamaya ilişkin yazının İnsan Kaynakları Müdürü tarafından yazıldığı ve Genel Müdür tarafından onaylandığı görülmüştür.

Ancak yukarıda yer alan mevzuat hükmünden anlaşılabacağı üzere bu atamanın Genel Müdürün teklifi ve Yönetim Kurulu'nun onayı ile yapılması gerekmekte idi. Zira başka bir vekaleten atama da incelenmiş ve söz konusu vekalet atamanın olması gerektiği gibi 10.01.2024 tarihli ve 2024/12 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile yapıldığı görülmüştür. Görüleceği üzere bulguya konu işlem Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği'ne aykırıdır.

Bu itibarla, bulgu konusu hatalı işlemin düzeltilmesi ve bundan sonra yapılacak atamalarda uyulması zorunlu olan Yönetmelik hükümlerine riayet edilmesi gerekmektedir.

BULGU 19: Teknik Şartnameleri Hazırlayan Personelin İşin Gerekthirdiği Teknik Niteliğe Haiz Olmaması

Şirketin yapmış olduğu teknik bilgi gerektiren alımlara ilişkin teknik şartnameleri hazırlayan personelin alıma konu işler kapsamında uzman olmadığı görülmüştür.

Örnekleme yoluyla yapılan incelemede şirket tarafından yakın tarihlerde aşağıdaki alımların yapıldığı ve bu alımlara ilişkin teknik şartnamelerin aynı personel tarafından hazırlandığı tespit edilmiştir:

Tablo 11: İlgili Personelin Teknik Şartnamelerini Hazırladığı İhaleler

Alım Konusu
Endüstriyel Ekran Ve Video Wall Sistemleri
Elektronik Sistemleri Mal Alımı
Elektrik Malzemesi
Elektrik Malzemesi (İş Artışı)
Çelik Konstrüksiyon Ve İnşaat Malzemeleri
Çelik Konstrüksiyon Ve İnşaat Malzemeleri (İş Artışı)
Toplam

Yukarıda yer alan tablodaki alımlar (inşaat, elektronik malzeme, dijital ekran, elektrik malzemesi vs.) birbirinden farklı alımlar olup her biri farklı bir teknik bilgi gerektirmektedir. Her alımın farklı bir uzmanlık gerektirdiği açık olan bu alımlara ilişkin teknik şartnamelerin tamamı aynı personel tarafından hazırlandığı görülmüştür.

Bu durum Şirket açısından önemli bir risk unsuru olup bundan böyle yapılacak mal, hizmet veya yapım işlerinde işlere ilişkin teknik şartnamelerin alanında uzman kişilerce hazırlanması sağlanmalıdır.

BULGU 20: İnsan Kaynakları Yönetmeliği'ne Aykırı Olarak Kardeş Olan Kişilerin Şirkette İstihdam Edilmesi

Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nde personelin kardeşinin işe alınamayacağını belirtilmesine rağmen bu hükme aykırı bir şekilde personelin kardeşinin Şirket'te işe alındığı ve halen görev yaptığı anlaşılmıştır.

Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nin "Personelin İşe Alınma Şartları" başlıklı 8'inci maddesinin (j) bendi aşağıdaki gibidir:

"Personelin eşi, çocuğu, annesi, babası veya kardeşi işe alınamaz, alındığı tespit edilirse personelin işe alınan yakınının iş sözleşmesi tazminatsız olarak derhal feshedilir."

Madde metninden görüleceği üzere Kültür A.Ş.’de çalışan bir personelin kardeşinin işe alınması mümkün değildir.

Ancak yapılan incelemede, Teknoloji ve Dijital Operasyonlar Genel Müdür Yardımcılığı kadrosunda bulunan kişinin kardeşinin Proje Yazılım Müdürü olarak istihdam edildiği tespit edilmiştir. Söz konusu işlemin Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği’nin 8’inci maddesine aykırılık teşkil ettiği açıktır.

Bu itibarla Yönetmelik hükmü çerçevesinde hareket edilerek gerekli işlemlerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 21: Gider Pusulası ile Yapılan Ödemelerde Mükellefiyet Kaydı Olmadığına Dair Belgenin Aranmaması

Şirket tarafından gider pusulası düzenlenmesi suretiyle yapılan ödemelerde mükellefiyet kaydı olmadığına dair belge aranmadan ödemede bulunulduğu anlaşılmıştır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un 22/A madde hükmüne göre; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde Hazine ve Maliye Bakanlığı’na bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunludur.

Ayrıca Seri A ve 1 Sıra No’lu Tahsilat Genel Tebliği’nin 4/ii bendine göre: bu Tebliğ ile tür olarak belirlenen amme alacaklarından mükellefiyet kaydı bulunmayanlar, herhangi bir tahsil dairesinden söz konusu alacaklardan mükellefiyet kayıtlarının olmadığına ilişkin belgeyi almaları halinde vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılmaksızın gerekli ödeme/işlem yapılacaktır.

Bu çerçevede 4734 sayılı Kanun kapsamında olan Kültür A.Ş. 6183 sayılı Kanun kapsamında mükellefiyeti olanlara yapacağı ödemelerde vergi borcu yoktur yazısını, mükellefiyeti olmayanlara yapacağı ödemelerde ise mükellefiyet kaydı olmadığına dair belgeyi arayacaktır.

Ancak yapılan incelemede Şirketin gider pusulası düzenleyerek yaptığı ödemelerde mükellefiyet kaydı olmadığına dair belgeyi aramadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalar kapsamında gider pusulası düzenlenerek yapılan ödemelerde mükellefiyet kaydı olmadığına dair belgenin aranması gerektiği ve aksi durumda ödemeyi yapanların sorumlu olacağı açıktır.

BULGU 22: İstanbul Büyükşehir Belediyesine Ait Üç adet Taşınmazın Ecrimisil Karşılığı Kullanılması

Şirketin İBB'nin mülkiyetinde olan üç adet taşınmazı ecrimisil karşılığı kullandığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesi gereği, belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılmakta ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanmaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasında aynen;

"Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, füzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve füzuli şagilin kusuru aranmaz." hükmü tesis edilmiştir.

Aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre de, işgal edilen taşınmaz malın; idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 31.12.2024 tarih itibarıyla detayı aşağıdaki tabloda gösterilen İBB'ye ait taşınmazların Şirket tarafından ecrimisil karşılığı kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 12: Ecrimisil Karşılığı Kullanılan Taşınmazlar

Yer	İşletme Konusu	Taşınmazın Ait Olduğu Kurum
Harbiye Cemil Topuzlu Sahnesi	Organizasyon	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
Gazhane (Mekan Kitapçısı)	Kitapçı	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
Maltepe Şubesi	Kitapçı	İstanbul Büyükşehir Belediyesi

Bulgu bünyesinde ortaya konulan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere,

ecrimisil bir kiralama yöntemi olmadığı gibi olağan bir taşınmaz idare yöntemi de değildir. Ecrimisil, işgale uğrayan ve işgal hali sonradan tespit edilen kamuya ait taşınmaz malın, işgalli kullanımı için fuzuli şagilden bunun bedelinin bir tazminat suretinde alınmasıdır. Öte yandan, işgal edilen taşınmaz mal için mülkiye amirine talepte bulunulması ve mülkiye amirince söz konusu taşınmazın 15 gün içinde tahliye ettirilmesi esastır.

Sonuç olarak, mevzuatta yeri olmayan ve tahliye işlemine konu olabilecek, Şirket faaliyetlerinde ecrimisil karşılığı kullanılan taşınmazların İBB'den kiralanması suretiyle kullanılmasına yönelik çalışmaların başlatılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Şirketin Kitap-Kafe Temalı İstanbul Kitapçısı Şubelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Bulunmadan Faaliyette Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) “Diğer Bulgular” bölümünde “Şirketin Kitap-Kafe Temalı İstanbul Kitapçısı Şubelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Bulunmadan Faaliyette Bulunması” başlığıyla yer almaktadır.
Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) “Diğer Bulgular” bölümünde “Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması” başlığıyla yer almaktadır.
Taşınmazların Üçüncü Şahıs veya Kurumlara Kiralanması İşlemlerinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden Muvafakat Alınmaması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) “Diğer Bulgular” bölümünde “Taşınmazların Üçüncü Şahıs veya Kurumlara Kiralanması İşlemlerinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden Muvafakat Alınmaması” başlığıyla yer almaktadır.
Şirketin Ticari Faaliyet Kapsamında Ürettiği Mal ve Hizmetlerin Sunumunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Şirketlerinin Personeline İndirim Uygulanması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) “Diğer Bulgular” bölümünde “Şirketin Ticari Faaliyet Kapsamında Ürettiği Mal ve Hizmetlerin Sunumunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Şirketlerinin Personeline İndirim Uygulanması” başlığıyla yer almaktadır.
İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) “Diğer Bulgular” bölümünde “İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması” başlığıyla yer almaktadır.